

...porând de la „commedia dell'arte“

Teatrul „Ion Vasilescu“

DOCTOR FĂRĂ VOIE

de Molière

În a sa „Arhivă românească“, Kogălniceanu ne informează că străbunicul lui, veluceralul Constantin, a tălmăcit (oare din franțuzește?) în românește *Prințesa de Elida*, „una din cele mai frumoase comedii compuse de Molière“. Anul traducerii — 1769 — face ca marele poct al scenei franceze să fie, în istoria literaturii noastre, *cel dintîi autor dramatic tradus în limba română*. Jucat pentru prima oară (cu *Avarul*) în 1818 de elevii lui Gheorghe Lazăr, Molière pătrunde însă oarecum mai anevoie pe scenele bucureștene: trupa română a lui Matei Millo îl reprezintă abia în stagiunea 1855—56 (*Burghezul gen-*

tilom și *George Dandin*), la cîțiva ani după Hugo și Schiller, ca să nu vorbim decît de marii clasici. Desigur, nă *Prințesa de Elida* e piesa reprezentativă pentru Molière, după cum nici în *Doctorul fără voie* nu-l vom găsi pe marele Molière, dar montarea acestei „sotie“, foarte pe potriva forțelor sale, pe scena din Ștefan cel Mare, are meritul că face ca numele Teatrului „Ion Vasilescu“ să pondeze primul (de ce n-am spune: deocamdată singurul) din Capitală în *anul Molière*.

Cît privește încredințarea realizării, pe scena publică, a unui spectacol scris de un mare clasic unui tînăr absolvent (nu e prima experiență, și tot pe Molière încercată), ea pleacă, poate, de la o idee, mai curînd simplistă: „clasicii“ (*id est*: care se învață în clasă) formează materia de bază în școală, iar un elev nu așteaptă nici bacalaureatul ca să serie, bunăoară, o „paralelă între Eminescu și Alecsandri“; prin urmare o lucrare clasică e cea mai potrivită pentru un debut. Necazul e că tocmai clasicii, descoperiți și iarăși redescoperiți pe fiecare treaptă de vîrstă, de experiență, de cultură, pretînd cea mai deplină maturitate de gîndire interpretativă, iar nivelul unei lucrări școlărești, fie

ea alcătuită și de cel dintâi premiant — care se va dovedi, poate genial, mai târziu — nu se poate prezenta la bursa valorilor de circulație curentă decît cu o primă de indulgență, desigur neconcludentă și nedorită nici de autorul ei. Astfel, impresiile agreabile ale cronicarului profesionist privitoare la ritmul punerii în scenă — ritm de una sută metri garduri — precum și cele dezagreabile aferente, iscate din gîfiala, pe ici pe colo, a alergătorilor sau a săritorilor, aducînd prea din cale afară a bilei (și bilei „comediei dell'arte” de la care pare a se revendica spectacolul solicită o stilizare), toate acestea, zic, rămîn impresii și nu se pot constitui în judecăți de apreciere. Doga Eduard Ionescu a lansat o poliță, ce-i drept de valoare ridicată: publicul o andosează la ordinul timpului, care va arăta dacă are sau nu acoperire.

În Sganarelle, Alexandru Manolescu — tot un foarte tânăr actor — a încercat, fără a izbuti pe deplin, „un dublu rol” de nerod și de isteț, trecerea de la prima ipostază la a doua nu ni s-a părut suficient de convingătoare. În rolul Martinei, Lucia Burcovschi n-ar fi trebuit, poate, să izgonească de tot acel fond de tandrețe pe care o soție, oricît de cață ar fi, îl are pentru un soț căruia îi sare în apărare atunci cînd un al treilea tabără pe el, cînd o tupungește: „lasă-l (ideea va fi reluată de Voltaire!) să mă bată, că de-aia e soțul meu”. În rol cuplul comie Valère-Lucas, Florin Crăciunescu și Ion Duțu, cel dintîi punîndu-și cu inteligență în valoare statura și timbrul baritonal, cel de-al doilea remarcabil de sprinten pentru volumul său. Cochetă și agreabilă Doina Tamaș în Jacqueline; cu farmec de păpușă mecanică a compus Adina Popescu rolul „mutei” Lucinde. Corect, Marius Marinescu (Géronte), dar strident Ion Mihail în Léandre. Un cuvînt de laudă la adresa întregii echipe de actori pentru efortul — mă refer și la extenuantul efort fizic — depus pentru susținerea cadentei solicitate.

Ingenioasă, într-adevăr „ca o jucărie”, scenografia (Doina Spițeru, Gabriela Rieșan); frumos, costumul de păun al lui Leandru, dar dizgrațioasă ideea de a o purta pe Martine în colțuni.

Am plecat de la spectacol cu impresia că am asistat la jocul unor copii într-o recreație, ceea ce poate nu e pe deplin satisfăcător, dar nici rău nu e.

Radu Albala

P.S. O reușită farsă, programul de sală: greșeli de corectură cît cuprinde, tipar răzbătînd de pe o pagină pe cealaltă a filei, în fine, pagini încurcate.

Teatrul „Țândărică”

• COPILUL ȘI CIOCÎRLIA

de Titel Constantinescu

• UN BĂIAT ISTEȚ ȘI-UN REGE NĂTĂFLEȚ

de Costel Popovici

Școlarii și preșcolarii vor fi recunoscători lui „Țândărică” pentru că le-a dăruit de curînd două montări a căror formulă spectaculoasă și atrăgătoare este garantată de fama casei noastre producătoare de „minuni”... în serie.

Copilul și ciocîrlia merită să fie considerat o fermecătoare variantă „păpușărească” a unui spectacol de „teatru total”. Un act spectacular construit în întregime „la vedere” și care implică total asistența și, mai ales, solicită participarea micilor spectatori. Eliberați de chingile minusculei scene păpușărești tradiționale, creatorii de la „Țândărică” au conferit sălii studioului de la subsolul Teatrului „Giulești” (în care se desfășoară acest spectacol) valoarea unui spațiu liber, deschis unui mare joc colectiv. Ei propun copiilor, așezați turcește pe covor, în mijlocul sălii (în care nu se mai găsesc obișnuitele rînduri de scaune, ci doar cîteva accesorii: un podium, o bară cu fulare colorate, un paravan, cîteva plăci de plastic negru și niște scaune mărginașe pentru... adulți), să pornească împreună la o „mare aventură”: să caute o ciocîrlie pierdută de un băiețel. Convenția și codul reprezentației odată acceptate, se lasă friu liber fanteziei și improvizăției. În calitate de spectatori, amestecați printre copii, de ghizi, de eroi ai povestirii pe care-i personifică doar prin atitudine și gest, artiștii păpușari (particularizați prin culori deosebite de costum: Actorul în bleu, Actorul în portocaliu, în roșu, în liliachiu etc.) poartă copiii pe umeri mirifice, pe drumurile pline de frumusețe dar și de obstacole ale Țării Soarelui, ale Toamnei, ale Iernii. Sugerate, prin soluții scenografice simple și adecvat copilărești, dar de mare efect plastic, aceste peisaje de-